



# СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ



## ЗАГАЛЬНА СЕЛЕКЦІЯ РОСЛИН

<b>Спеціальність</b>	201 Агрономія	<b>Обов'язковість дисципліни</b>	Вибіркова
<b>Освітня програма</b>	Агрономія	<b>Факультет</b>	Агрономії та захисту рослин
<b>Освітній рівень</b>	Перший (бакалаврський)	<b>Кафедра</b>	Генетики, селекції та насінництва

### ВИКЛАДАЧ

#### Гопцій Тетяна Іванівна



<b>Освіта</b>	- вища – спеціальність «Агрономія»
<b>Науковий ступінь</b>	доктор сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.01.09 «рослинництво»
<b>Вчене звання</b>	- професор
<b>Досвід роботи</b>	- понад 42 роки
<b>Показники професійної активності з тематики курсу:</b> Авторка та співавтор більше 220 наукових публікацій, серед них: 2 монографії, 5 навчальних посібників, 2 довідники, співавтор 5 наукових патентів та 9 авторських свідоцтв, 1 ДСТУ, співавтор Галузевих стандартів вищої освіти ОКХ і ОПП ОКР “Спеціаліст” і “Магістр” спеціальностей: “Селекція і генетика сільськогосподарських культур” ”Насінництво і насіннезнавство”, 2012р. Авторка методичних розробок.	

<b>Телефон</b>	+380503581175	<b>E-mail</b>	<a href="mailto:tetiana.gopciy@btu.kharkov.ua">tetiana.gopciy@btu.kharkov.ua</a> <a href="mailto:tetiana.gopciy@gmail.com">tetiana.gopciy@gmail.com</a>	<b>Дистанційна підтримка</b>	ZOOM, Google Meet, Viber, Moodle
----------------	---------------	---------------	--	------------------------------	----------------------------------

## ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

<b>Мета</b>	є формування у здобувачів теоретичних і практичних основ селекції рослин, знань та умінь з сучасних методів селекції с.-г. культур. Загальна селекція, базуючись на основних методах досліджень: гібридизації та добору використовує досягнення інших біологічних наук таких як: ботаніка, фізіологія, біохімія, генетика, цитологія, рослинництво, землеробство, фітопатологія і
-------------	---

	ентомологія, екологія, технологія переробки та зберігання продуктів. Необхідність таких знань полягає у тому, що сучасне сільськогосподарське виробництво пред'являє значні вимоги до нових сортів і гібридів сільськогосподарських культур. Так, знання ботаніки дає змогу селекціонеру орієнтуватися в систематиці вихідного матеріалу, необхідного для створення сорту чи гібриду. Закономірності, пов'язані з механізмами фотосинтезу, живлення, імунітету рослин, розкривають ряд можливостей організмів (продуктивність, стійкість проти стресових факторів, хвороб і шкідників). Положення генетики про дискретність спадковості, вчення про мутації і модифікації, поняття про генотип і фенотип, домінантність і рецесивність гомо- і гетерозиготність, гетерозис, новоутворення при гібридизації мають виключно важливе значення для розвитку теоретичних основ селекції.
<b>Формат</b>	лекції, практичні заняття, самостійна робота, командна робота
<b>Специфічні результати навчання</b>	В результаті вивчення дисципліни здобувач повинен <b>знати</b> завдання та головні напрямки селекції, її роль в інтенсифікації землеробства; учення про сорт та вихідний матеріал в селекції рослин; закономірності формоутворюючого процесу та дію добору в селекційних популяціях; методи створення та оцінки селекційного матеріалу; організацію та техніку селекційного процесу; організацію і методику сортовипробування та порядок включення нових сортів і гібридів до Державного реєстру сортів рослин України; <b>уміти</b> : одержувати селекційний матеріал з застосуванням методів внутрішньовидової, віддаленої гібридизації, індукованого мутагенезу, поліплоїдії, гаплоїдії; добирати методи оцінки вихідного та селекційного матеріалу, проводити добір в залежності від задач селекції; здійснювати закладання всіх видів селекційних розсадників та проводити сортовипробування..
<b>Обсяг і форми контролю</b>	3 кредитів ЄКТС (90 годин), 12 годин лекцій, 18 годин практичні заняття, 60 годин – самостійна робота, модульний контроль, підсумковий контроль – залік.
<b>Вимоги викладача</b>	вчасне виконання завдань, активність, командна робота
<b>Умови зарахування</b>	вільне зарахування

## ДОПОВНЮЄ ТА ПОГЛИБЛЮЄ КОМПЕТЕНЦІЇ І ПРН ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

<b>Програмні компетентності</b>	<b>ЗК.06.</b> Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. <b>ЗК.11.</b> Прагнення до збереження навколишнього середовища. <b>СК.01.</b> Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плодівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин).
<b>Програмні результати навчання</b>	<b>ЗПРН.04.</b> Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії. <b>ЗПРН.05.</b> Проводити літературний пошук українською та іноземною мовами та аналізувати отриману інформацію. <b>СПРН.01.</b> Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії. <b>СПРН.02.</b> Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін <b>СПРН.03.</b> Володіти статистичними методами опрацювання даних в агрономії. <b>СПРН.04.</b> Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття <b>СПРН.05.</b> Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії. <b>СПРН.06.</b> Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.

**СПРН.07.** Проектувати й організувати технологічні процеси вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог.

## СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

### МОДУЛЬ 1. ОСНОВНІ ЗАДАЧІ І НАПРЯМКИ СЕЛЕКЦІЇ РОСЛИН, ЕТАПИ ЇЇ РОЗВИТКУ. ПОНЯТТЯ ПРО ВИХІДНИЙ МАТЕРІАЛ

Тема 1	Вступ. Селекція як наука і галузь сільськогосподарського виробництва.
Тема 2	Основні задачі і напрямки селекції рослин..
Тема 3	Поняття про вихідний матеріал. Аналітична селекція.
Тема 4	Внутрішньовидова гібридизація.
Тема 5	Віддалена гібридизація

### Модуль 2. МЕТОДИ СТВОРЕННЯ ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ

Тема 6	Експериментальна зміна числа хромосом для цілей селекції.
Тема 7	Мутагенез в селекції рослин..
Тема 8	Селекція гетерозисних гібридів.
Тема 9	Добір і формування сорту
Тема 10	Організація і техніка селекційного процесу.
Тема 11	Державне сортовипробування.

## ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

ЛІТЕРАТУРА

1. Спеціальна селекція і насінництво польових культур/ Н.І. Рябчун, М.І. Єльніков, А.Ф. Звягін. – Харків: Видавництво Харків, 2010. – 462.с
2. Основи селекції польових культур на стійкість до шкідливих організмів/ В.В. Кириченко, В.П. Петренкова, І.М. Черняєва. – Харків: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва, 2012. – 320.с
3. Сучасні сорти та гібриди сільськогосподарських рослин: довідник/ Т.І. Гопцій, М.В. Проскурнін, М.Ф. Воронков. – Харків: ХНАУ, 2011. – 385 с .
4. Селекція і насінництво сільськогосподарських рослин/ М.Я. Молоцький, С.П. Васильківський, В.І. Князюк, В.А. Власенко. – Київ: Вища освіта, 2006. – 463 с .
5. Методологія оцінювання стійкості сортів пшениці проти шкідників і хвороб /С.О. Трибель, М.В. Гетьман, О.О. Стригун, Г.М. Ковалишина, А.В. Андрющенко. – Київ: Колобіг, 2010. – 392 с.
6. Гопцій Т.І., Лиманська С.В., Гудим О.В. Методи оцінки вихідного і селекційного матеріалу: навч. посіб. / Т.І. Гопцій,– Харків: ХНАУ, 2021. – 106 с

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Молоцький М.Я. Селекція та насінництво польових культур: практикум / М.Я. Молоцький, С.П. Васильківський, В.І. Князюк. – Біла церква, 2008. – 192 с.
2. Гопцій Т.І., Лиманська С.В., Гудим О.В. Загальна селекція та сортознавство. Методичні вказівки до семінарських, практичних занять і самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського рівня) галузі знань 20 "Аграрні науки і продовольство, Харків, 2020,40 с.

## СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ЄКТС (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

## НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Усі учасники освітнього процесу (у тому числі здобувачі освіти) мають дотримуватися Кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані в «Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин ДБТУ», виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.